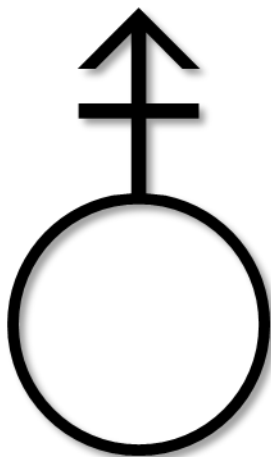

חינוך לעדשה מגדרית

”פעילויות לפיתוח רגישות והוגנות
מגדרית בהכשרת עובדי ועובדות חינוך
בהכשרה ובשלב הכניסה להוראה”

מהדורת ניסוי 2021

סגל הפיתוח והעיצוב של היוזמה ושל הפעילויות:

יעץ אקדמי : ד"ר חנה חימי, מרצה, מנהלת פרוייקט Change במסגרת רשות המחקר, המכללה האקדמית

בית ברל hanah@beitberl.ac.il

מפתחות היוזמה:

ד"ר רימונה כהן, רכזת היוזמה. מרצה, רכזת ומנחה ביחידת פורשים כנף, המכללה האקדמית בית ברל

rimona@gmail.com

ד"ר ספיייה חסונה עראפת, מרצה, ראש היחידה ומנחה ביחידת פורשים כנף, המכללה האקדמית בית ברל

safiehar@gmail.com

נועה בקר, יוצרת רב תחומית בתיאטרון ומורה בבית ספר יסודי, בוגרת המכללה האקדמית בית ברל

noa333@gmail.com

ענבל בר- נוראל, עורכת דין, מגשרת ומורה בבית ספר יסודי, בוגרת המכללה האקדמית בית ברל

inbalbar21@gmail.com

שרה הורביץ, ליווי גרפי, sarah.horovitz@gmail.com

בחינה ביקורתית של חומרי למידה והוראה

מפרספקטיבה מגדרית – חינוכית

רציונאל

החינוך לשוויון מגדרי במערכת החינוך בישראל מוגדר על ידי משרד החינוך כהוראה מחייבת, כחלק מעקרונות היסוד של שוויון בין המינים במערכת החינוך. אחד המרכיבים של החינוך לשוויון מגדרי הוא הערכה ביקורתית של חומרי למידה מבחינת הייצוג המגדרי בהם, כלומר - בחינה האם הייצוג המגדרי בחומרי הלמידה תורם לקידום שוויון זה, או שמא כולל סטריאוטיפים מגדריים שאינם מקדמים אותו. חוזר מנכ"ל מצהיר בנושא כי כל חומרי הלמידה יכללו ייצוג נאות ולא סטריאוטיפי של שני המינים ושל כל המגדרים בחברה הישראלית, בהתאמה לדרישות תכנית הלימודים.

מטרות

שכלול היכולת להפעיל בחינה ביקורתית של טקסט דידיקטי ומבחר יצירות מתכנית הלימודים
גיבוש עמדה בנוגע להשתקפות של ההיבט המגדרי באמצעים הלימודיים ובתכנים הלימודיים
פיתוח היכולת ליזום וליצור דרכי פעולה מתאימות להגברת ההוגנות המגדרית באמצעים הלימודיים ובתכנים הלימודיים.

היא כתבה, הוא כתב: "ייצוג נשים וגברים בתוכניות הלימודים"

מבנה הפעילות: (פעילות של שעה ורבע)

- פעילות פתיחה: שאלון סקר, "היא כתבה, הוא כתב-ייצוג נשים וגברים בתוכניות הלימודים" ניתן לעשותו באופן מקוון או לא מקוון (10 ד')
- פעילות אישית: בחינה ביקורתית של טקסטים דידקטיים (15 ד')
- פעילות בזוגות: בחינה ביקורתית של בחירת יצירות בחומרים (20 ד')
- פעילות במליאה: דיון קבוצתי (15 ד')

משאבי הפעילות

- מאגר שאלות עבור שאלון סקר (נספח 1)
- מאגר שאלות עבור שאלון סקר (נספח 2)

תיאור הפעילות

פעילות פתיחה:

העבירו את הסקר (נספח 1) בין המשתתפים כפעילות חימום דונו בממצאי הסקר, מה משקפים הממצאים, מה התחדש לכם/ן?

פעילות אישית: בחינה ביקורתית של טקסטים דידקטיים

לפניך שתי ציטטות מתוך מדריך למורה של משרד החינוך (מפגשים עם טקסטים, 2020):

1. "בספר מובאות דוגמאות של מפגשים עם טקסטים ספרותיים שקיימו מורות וילדים בבית השונות בבית הספר. המורים יוכלו להיעזר בחומרים אלה בהתאם לאישיותם, לטעמם, לצרכיהם ולצורכי התלמידים בהתאם לסגנון ההוראה ולהקשר החברתי-תרבותי של המסגרות שבהן הם פועלים."

2. "באינטראקציה בין הקורא לטקסט נוצר טקסט חדש על פי תגובותיו של הקורא."

קראו את שתי הציטטות, ובידקו למי הן פונות. האם רק לילדים? רק לילדות? רק למורים? או רק למורות? נסחו מחדש את הציטטות כך שיתאימו לכל המגדרים.

פעילות בזוגות: בחינה ביקורתית של בחירת יצירות בחומרים

לפניכם עמוד התוכן של החוברת "מילה טובה" לכיתה ו.

ענו על המחווון המצורף. (נספח 2)

פעילות במליאה: דיון קבוצתי במליאה- שיתוף, סכום והפקת לקחים

דונו במליאה בשאלות הבאות:

1. האם שמתם/ן לב להבדלים הללו טרם נשאלתם/ן עליהם?
2. לאחר שהוסבה תשומת ליבכם לתופעה, ולאור כל הפעילות מה היא דעתכם/ן בנידון?
3. האם צריך לשנות או לא לשנות את המצב ובאיזה אופן?

נספח 2

מחווון עבור פעילות "מילה טובה".

רצוי להעלות את השאלות לטופס פורמס/וויזר/אחר

[קישור לטופס מקוון: "ניתוח חמרי למידה מנקודת מבט של רגישות מגדרית"](#)

קיראו את רשימת התוכן וציינו אם יש משהו מיוחד ברשימה 1

2. בידקו האם קיימת הצגה של יוצרות ויוצרים בצורה מאוזנת?

האם יש ייצוג יותר ליוצרים גברים או ליוצרות נשים?

- יצוג יתר לגברים
- יצוג יתר לנשים
- יצוג שווה

3. מיינו את היצירות הנלמדות לפי קטגוריות זכר ונקבה. לדוגמא: "מגע הזהב של מידס" - הגיבור הוא מלך

לכן הוא זכר. כמה מתוך היצירות עוסקות בנשים וכמה עוסקות בגברים?

- יצוג יתר לגברים
- יצוג יתר לנשים
- יצוג שווה

4. בחנו את ראשי הפרקים של תוכן הענינים. האם השימוש בהם הוא בלשון זכר, נקבה או לשניהם?

- יצוג יתר לפניה מגדרית בלשון נקבה
- יצוג יתר לפניה מגדרית בלשון זכר
- יצוג שווה בלשון זכר ונקבה

5. קראו את הטקסט "המסך- חברו הטוב של הילד הישראלי" בעמוד 134 בחוברת. ספרו את מספר

הפעמים בפניה מגדרית זכר ובפניה מגדרית נקבה. האם יש עדיפות לפניה מגדרית או שהיחס הוא שווה?

- יצוג יתר לפניה מגדרית בלשון נקבה
- יצוג יתר לפניה מגדרית בלשון זכר
- יצוג שווה בלשון זכר ונקבה